

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Facs. SIMONYI-ház a város-
házával szemben

HIRDETÉMÉNYEK.

Állásajánlatok és a kiadás körüli panaszok
származtatás alap az illető részét illető
munka költsége: ide intézendők

Hírletési díjak csak ismert kezektől
fogadottak el.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hozva vagy felvételre
küldve:
Egész évre 10 ft — kr
Félévre 5 ft —
Negyedévre 3 ft 50
Egy hónapra 1 ft —

Hírletési díj:

Öt-hasábozpetitűs egyszerebbel társasáért 5 kr
Helyegdíj minden hirdetésért külön 20 kr
Nyilatkozó 4 hasábozpetitűsért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Szerda november 18.

224. szám

Debreczen nov. 18.

(1.) A skirnevici és kremsieri talál-
kozások nem a legelősebb időben let-
tek kitalálva, másrészt meg az is igaz,
hogy nem lehetett kikerülni a császár bé-
kületi akart, Vilmos császár mint a császár
atyjának volt jó barátja, közbejárt, s
így a békejohot visszautasítani éppen
annyi lett volna, mint mindkettőt meg-
sejteni. Vilmos császár se gondolhatta
akkor, hogy ez a találkozás mennyire
megfogja kötni a cselekvés terén bíro-
dalmunk kezét, hogy a Balkánon meg-
fog nyilni a régen várt alkalom arra,
hogy az orosz befolyásnak vége szakad-
jon.

Es ezt Anglia találta ki. Semmi
kétségünk, hogy az esetben, ha a bol-
gár államcsínyt a császári találkozások
meg nem előzik, most nyíltan Anglia
mellett foglaltunk volna állást, mert
Anglia akarja most azt a mit mi akarunk,
t. i. az orosz kizorítást a Balkánról.

Hogy helyes politika ez Angliára
nézve? Azt ő tudja. Hogy a Balkánról
kizorított orosz egész erejével Ázsiába
akarna terelni, az nem valószínű, de hogy
a Balkánról kiakarja szorítani, annyi
tény. Ázsiára nézve is tudja ő, hogy mit
csinál, amire most annál kíváncsiabbak
vagyunk, mert ezt a balkáni politikát
látva a háttérben hatalmas fuffangot lát-
tunk mozogni az ázsiai politikát illetőleg
is. Ezt a kombinációt azonban korainak
tartván, várunk vele.

Szerbia a mi kezünkre is működik.
Ezt bizony hisszük. Mi, a berlini szerző-
dés és a császári találkozások után kö-
tött kezekkel tülünk vagy iltünk a kon-
ferenciában, míg Szerbia helyzete egészen
más. Ot (szegény farkast) Bulgária any-
nyira insultálta, hogy már nem állhatta
verekedés nélkül, (!) de meg tartott is a
gyanu pőről, hogy a hatalmas vissza-
állítják az általa is annyira óhajtott (!)

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

Egy száműzött neje.

— Elbeszélés. —

— Kiméld magad, az égről, kiméld; ki-
áltott Masinka, egy orosz hercegnő társalgó
néje, és kiáltásait a rémület őszinte hangján
többször ismétlé.

Soha többé nem látni Oroszont! Ha
jó urad, messze horától maghall. Az ég őriz-
zen tőle, de ha mégis megtörténne, mi
lesz belőled, jóurnóm? — Fontold meg a
lépést és légy könyörülettel te magad, fia-
taságod és szépséged iránt. Örökre kiválva
világból élve eltemetni magad! Nagy ég —
ez oly szó, mely az észet elrabolja, és a
szív verését megszünteti.

Es szenvedélyesez urnója lábaihoz ve-
tette magát, zokogva esdekel, mondjon le
szándokáról.

— Kelj fel, kelj fel lányka, sürgeté a
hercegnő. Szavaid még inkább megszilár-
dítják elhatározásomat. Igazad, van jó Ma-
sinka a száműzés megfoszthat elméktől,
szívüket szétzúhatja, és ép ez az, mi en-
gem menni kész. Egyedül engedjem-e át
férfjemet a kétségbesésnek, a száműzés kín-
jainak!

— Nem, nem soha!

A kastély előtt e pillanatban kocsi ál-
lott meg. A hercegnő kitekintett az ablak-
kon, és az érkeztekben azonnal felismeré
szüleit. Fogadásukra sietett és a drága per-
szes szőnyeggel bevont márvány lépcsőn vár-
ta őket izgatottan.

— A cár egy rendeletet bocsátott ki,
mely,

— Tudom atyám, de határozatomon ez
mitsem változtat, — szakítá félbe a fiatal nő
atyja szavait.

Edes anyja reszkett — úgy ő örökre
elveszítte gyermekét — lá ai nem bírták to-
vább, kénytelen volt a lépcső aranyozott
aafájára támaszkodni.

„status-quo ante“-ét, és a terület nagyob-
bitási alkalmat megszűnik. Aztán meg mi
is (!) rettenetesen óhajtottuk visszaállí-
tani azt a „status quo ante“-t, legalább
minden külső jelzet mutatta, (hogy már
majd elhittük) holott a status quo ante
visszaállítás ugyanannyi lett volna, mint
az orosz befolyás visszaállítása.

Hanem arra való volt Szerbia. A
mi kezünket Skirneviczében és Kremsi-
erben megkötötték, de ha egyszer te, a
háború kardjával ezt a köteleket kétfelé
vágod, másképp nem beszélhetünk mi is.

Ez az egyetlen kombináció, mely a
helyzet megértésére vezet, különben
azt kellene hinned, hogy az orosz lóvá-
tett, és most az ő érdekeit hordjuk.

Kezdetben nekünk is tetszetős volt
az a nagy igazságszeretet, melyet az
orosz tanúsított. Plane az ellenzéki sajtó
ama handabadája után, hogy ez a bolgár
pucs a császári találkozás alkalmával
kiszitett elő. Erre a feltevésre Orosz-
ország magatartása volt a legtagadóbb
válasz, melyben az ellenzéki sajtó gya-
nusításai után egyttal elégtételt is láttunk.
Azért tetszett. Amde amint szemünk ké-
sőbb felnyílt s láttuk hogy a császár a bol-
gár fejedeleme nagyon kezd haragudni,
tapsoltunk Angliának, és így a vidéki
sajtó hasábjain, mely hang Pétervárig
nem jut el, tapsolunk neki ma is Hanem
Budapesten és Bécsben adni kell az ár-
tatlant, a ragaszkodást az alkalmatlanná
vált berlini szerződéshez, és a hűséges
barátságot a császár iránt. Na mert hát a
császár is adja. Bizik bennünk akár csak
mi ő benne. Biztonnanunk kell egymást
egymással szemben. Szerbia meg hadd
működjék . . .

Hanem a császár érdekében ki mű-
ködik? . . .

— A biharmegyei szabadelvűpárt.
B e o t h y Andor alispán elnöke alatt tar-
tott gyűlésen egyhangúlag és lelkesedéssel
elhatározta, hogy T i s z a Kálmán kormány-

Gyengéden, vigasztaló szavak közt ve-
zette a hercegnő edes anyját a terembe.
Könyeitől faldokolva borult el lánya nyaká-
ba, kérte, ne tartsa magát e borzasztó
nyomorba. Az atya híven lefesté mindazon
szenvédést, megáztatást, mi reá várakozik.
A fiatal hercegnő szívét marzangolta szü-
lei fájdalma; az a gondolat, hogy tőlök örök-
re válnia kell, majd örültte tévé De végre
is a szentírás szavai felmerültek lelkében:
a nő elhagyja atyját, anyját, és követi férjét.
— Ha követi férjét, a természet szentszá-
vának tesz eleget, és kötelességét teljesíti.
Számítlan szülők jutott a sors, hogy
gyermekükétől válniok kellett, ha a férj kö-
rülménei, kit szíve választott, úgy kívánták.
— A mi az elősorolt nyomort, megaláztatást
illeti, arra, az eddig kényelemhez szokott
uri hölgy csakhamar kész volt a válaszzsal.

Ha a herceg kénytelen a kényelmet
nélkülözni, — miért ne nélkülözhetném én is
azt? — Ne alacsonyítsd atyám le annyira
lányodat. Gondold meg, hogy mi nők a tü-
résben, szenvedésben és a nyomorban, ha nem
erősebbek, de ép oly erősek vagyunk mint
ti férfiak. Mit Trubeckoi el viselhet, az
nekem sem lesz teher.

— O igazságosan bünhődik, kiáltott
felegyesedve a büszke orosz főúr. Te pe-
dig.

„En az ő neje vagyok! szakítá félbe
lánya egyszerűen és mégis méltóságteljesen
az öreg szavait. Ha ő vétett, ha ugyan vétett,
az nem tartozk ide. En csak jogomar kívá-
nom hogy férjem sorsát megosszam. Es azt
nem akadályozhatja senki. Az hogy hazám-
ba többé vissza nem térhetek nem szomorít,
a nő természetes hazája a férj lakhelye. Nyu-
godjatok meg drága jó szüleim és legyetek
meggyőződve, hogy az ő dala mellett, gyer-
mektek sokkal kevesebbet fog szenvedni,
mint itt tőle távol.

„Es ha férjed meghal?“ kérdé a gaz-
dag úri nő, most ép úgy könyöközött mint

elnök 10 éves jubileumán küldöttségileg vesz
részt, E czébből Biharmegye törvényhatósá-
gának rendkívüli gyűlésre leendő összehívá-
sát indítványozza, melyen a párt mintegy
200 r és z t v e v ö v e l fog a küldöttséghez
jelentkezni. Biharmegye és Nagyvárad város
törvényhatóságának és szabadelvű pártjának
képviselői körülbelül 250-en, különvonton
indulnak Váradról nov. 28 án a fővárosba.

— Matlekovic Sándor állam titkár
a kiállítás nagy érdemeit szerzett elnöke ki-
tüntetéséről, mely felől már a múlt napokban
többféle hír fordult meg a sajtóban, a „Nem-
zet“-nek Bécsből egyik jó értesült levelezője
azt táviratozza, — hogy Matlekovic Sándor
a Szent-István rend közpékeresztjével fog
kitüntetettini.

Kiegyezési tárgyalások.

A magyar osztrák miniszterek között
a kiegyezési ügyekre vonatkozólag eddig
folytatott tárgyalások az uralkodó elnökele-
te alatt hétfőn Bécsben tartott értekezlettel
ilyformán véget értek és megállapodásra
vezettek. Erre nézve a következő részlete-
ket jelenti Bécsből a Budapesti Corres-
pondenz: „

„A király ő felsége elnökele alatt a
várakban ma délután egytől három óráig-
tartó közös miniszteri értekezlet volt, a
melyben Dunajevski, b. Pino, Tisza Kálmán,
gr. Szapáry és gr. Szécsényi miniszterek vet-
tek részt.

A tanácskozás tárgyát kiegyezési ügyek
képezték, melyeknek majdnem minden pont-
jára nézve teljes megállapodás jött létre.

Nevezetesen a bankkérdésre vonatko-
zólag a tárgyalások a mindkét részén lévő
kormányok között annyira befejezteknek te-
kinthetők, hogy Szapáry és Dunajevski
pénzügyminiszterek holnap szakelőadók je-
lenlétében személyesen közölni fogják az
osztrák magyar bank főtanácsának képvisel-
őivel azon feltételeket, melyek alatt a bank
szabadelvű megkötésével a bank

ezelőtt egy néhány perccel a szegény leány
kérdé.

A fiatal nő arcát mély halvánság borí-
totta: de csakhamar fölemelt fővel így kiál-
tott: Nem ezt nem engedheti Isten, ily csa-
pással nem sujthat! — Vagy ha magához
szólítaná, tévé kis szünet mulva halkan
utána, úgy vagy engem is elhív vagy adand
erőt akarátában megnyugodom. Jelenleg
azonban még él férjem, és hogy későn ne
jőjök; sietnem kell.“

Szülei, barátai, sőt szolgálói is töb-
bizben megkísérelték őt határozatáról lebeszél-
ni hogy száműzött férjét Szibériába kövesse.

— Szülei utolsó reményüket azon
czári rendeletre helyezték, mely szerint
férjüket száműzésbe követő nőnek honuk-
ba többé visszatérni nem szabad. Mind hasz-
talan volt. A hercegnő nem ismert akadály
és ezért környezetete is felhagyott a sikerte-
len kintzással.

Határozata a fiatal czárnál még erősebb
akadályra, küzdelemre talált, mint szülei ro-
konainál. Ekkoráig megvolt engedve a nők-
nek férjükhöz sorsát elvithetni. A fiatal San-
dor cár azonban nagyon felvult indulva az
összesekívés tagjai iránt és azért bocsátá ki
utolsó rendeletét, hogy azzal a gyenge ne-
met visszarússza.

A cár családott e nőknél, és a lobogót
Trubeckói hercegnő vitte kezébe.

Folyamodványa több izben visszazet-
tetett.

Ez elszántság egész Pétervárot nagy feltű-
nést okozott. Kik bámulták a fiatal nő erényét,
kitalarsát, azok csak suttogva merték vélen é-
nyöket nyilvánítani. Kik rosszálták tettét, vagy
szemtelenül, kihívólag vették nyelvükre nevét
vagy vélonvita mosolyogtak hozzá. A her-
cegnő mitsem törődött a fecsegéssel miket
férje egykori irigyi szórtak fejére. Ő ha adt
küzűtött utján. Nem színt meg a czárt kérel-
mével ostromolni, a résztvevőktől befolyásért
eszedzett, a gyáva lelkeket, melyek Oroszho-
ban sokkal nagyobb számmal vannak, mint

kal folytatandó tárgyalások, melyekre holnap
Köffinger pénzügyminiszteri államtitkár is
ide fog érkezni, hivatalos alakban megnyit-
tatnak. A mai közös miniszteri értekezlettel
a kiegyezési tárgyalások a magyar és az osz-
trák miniszterek közt mostanra be vannak
fejezve.

A még el nem intézett pontokra nézve
szükséges további tárgyalások most már írás-
beli uton fognak folytattni, a vámtarifára
ruháztnak. A még netán szükséges zárta-
nácskozások időközben a karácsonyi szünidők
alatt fognak megtartatni. Gr. Szécsényi ke-
reskedelmi miniszter ma már visszautazott
Budapestre míg Tisza Kálmán miniszter-
elnök és gr. Szapáry pénzügyminiszter holnap
este indulnak a magyar fővárosba.“

A szerb. bolgár háború.

Ma délig még nem érkezett táviratunk
a várt csata felől, melynek Slivniczánál kel-
lett volna megtörténnie a bolgár főváros vé-
delmére. Lehet azonban hogy a bolgárok
kerülve a csatát, vonultak vissza egy nyílt
meg az ut Szófiába a szerbek előtt. A jaj-
kiáltások, melyeket a bolgárok hangoztatnak
s a sürgős segélykérés, melylyel a portához
folyamodnak, helyzetük kétségbeesett voltát
egész rideg valóságában feltárlja.

Czanoff a bolgár külügyminiszter a kö-
vetkező táviratot intézte a portához: „Beto-
lakodók, kik fel használták a körülményt,
hogy Bulgária hűbéri viszonyánál fogva nem
rendelkezik azzal a joggal, hogy szomszédai-
nak hatat üzenjen' s ennek folytán hiányan
van mindazon eszközöknek, melyek segé-
lyével támadólag léphetne föl — már
majdnem Szófia kapuja elé hatoltak.

A fejedelem, ki az ellenség elé vonult
megparancsolta nekem, ha csak oda a magas
portán, hogy a szultánhoz és a nagyvezér-
hoz intézet távirataira választ nyerjen. A
midőn ezt ezennel közlöm, — kérem en-
gem válaszával megtisztelni, midőn a ber-

más országokban — pénzzel győzte, — szó-
val nem volt oly kö, melyet megne mozdí-
tott volna. A sok nehézséget e szavakkal
fogadta. „Kinek akarata szilárd, az előttem
létezik akadály.“ Es valóban, hol még tis-
telik a kötelezettségérzetet, az emberiség sze-
retete végkép ki nem halt, ott a női erény-
nek győni kell.

Trubeckói hercegnő is végre megnyerte
az engedélyt, férjét követhetni.

A tének azonban még csak felén vol-
tak tul, ezt pedig tudni kell, mit tesz Orosz-
honban, mit Szibériában! És ez ut ezer né-
met mértöld! Mindenki rémülve gondolt ez
utra és a kétségbeesésben Masinka, ki urnó-
jével együtt nevelkedett, és ezért többet
megengedett magának, ismét lábaihoz vete
magát, kérni, hogy utját halaszta el legalább
tavaszig. Az anya ismét siránkozott, az atya
pedig most már maradást parancsolt.
De egy férjes nő felvan már az ily parancsok
alól mentve, és a szegény hercegnő min-
den kérelem nélkül eant mondott, sőt még
mosolyogni is képes volt.

„A hercegnő szerencsétlen kísérőivel ez
1029 nérföldnyi utat 30 nap alatt tette meg.
Így tehát nem oly hosszú ez ut, a mi a fá-
radalmakat illeti“ miként ő kiáltotta, én is
ki fogom állani. Sokaknak évek kellene e
„nagy halladásra“, nekem csak egy hónap.
Az idő, igaz, kissé zord, de annál jobb, a
szán pompásan fog tovasiklani, a legnagyobb
kényelemmel is elláthatom magam, mit pén-
zért megszerezni lehet. — A szegény szám-
űzötteknek ezt is nélkülözniök kellett, és mé-
gis eljutottak rendeltetésük helyére.

— Legyetek tehát nyugodtak, — hogy
nem vagyok oly gyenge, mint hiszitek, és
hogy Oroszhon lányai ép úgy tudnak dacolni
a hózatarral és egyéb rémekkel, mint
fiai, kik pocsolni kénytelenek, meg fogom
mutatni!

A bucsuról, szüléktől, rokonok ismerő-
söktől és hallgatunk. — A fiatal nő

OB B

a-papir

BLON

rtmány.
-től Párisban
denki óvatik.

Pohl J. J. Dr
ann E. bécsi egy-
urak által legjob-
g kitűnő minősége
piatt, és mert an-
egre ártalmas kel-

belli

sepppek;

er a gyomor min-
ai ellen,
földművelés az
agy-nány, gyomor-
engeség, rossz szaga
mellet, széklet, savanyu
bűzfőség, kólika, gyor-
hurut, gyomorégés
gyöképződés, tulsi-
nyálképződés, sár-
ság, undor és hányás
kijás (ha az a gyomor-
ered), gyomorgörcs,
kiszorulat, a gyomor-
kiterheltsége étel
ital által, gilisza,
és májbetegek,
gyeres hántalmak el-

sználati utasítás-
35 kr.

Dr. Rothsneek V.
mágy gyógyszerész
Batha Zoltán gyógyszer-
ész: Troncsányi Lőrincz
Dr. Fügyes György,
Dr. Lajos gyógyszerész,
Dr. bírodalom minden
és kereskedésben.
tár nagyban és ki-

aroly.

gyógyászatban
városzagban.

as:

énztár

folytán a leg-
ljuk továbbá:

bank

—100 000 fo-

banknál.

!

ttatni, miszerint

et

akkal szemben

mondok az eddie
en is számomra

gyárak kel
t a t. közönség
sem leendő ezentul
nelni.

széttel

János

szabó.

lini szerződés I. cikke értelmében a fejedelmek kormányja nem bocsátkozhatik közvetlenül alkudozásokba az ellenséggel.

A török kormány azonban cseppet sem mutat hajlandóságot beavatkozni a bolgárok javára, kik előbb föllázadtak ellene, s most hozzá fordulnak segítségért.

Griec Szerbia konstantinápolyi követét a biztosítást nyerte, hogy a porta semmiféle ellenséges lépést nem fog tenni Szerbia ellen. Ugyanezt jelentette ki Ziadbej Belgrádban Garasanin szerb külügyminiszternek.

Widdinből jelentik, hogy ott nagy a rémület a lakosság közt. Az önkéntesek megtagadják a szolgálatot.

Pirót nov. 17. A szerb főhadiszállás Czaribrodra tétetett át. A trüszáncok bevétele alkalmával az egész bolgár ország foglalt esett. A szerb két ágyút is elfoglaltak. A bolgár hadsereg gyors feloszlásnak indul. Egész zászlóaljak lerakták a fegyvert.

Románia átlátólag attól tart, hogy a Szerbek elfoglalják Widdint és természetesen meghagyják annak, ez esetben Románia már aligha érhetné be a többi dunai várak lerontásával és érdekeinek biztosítása céljából Silitriát occupálná. De miúgy kombinációknál és határozott alakot nem öltött aspirációknál nagyobb figyelmet igényelnek az orosz közvélemény nyilatkozatai. — Moszkvából távirják, hogy Katkov, — a ki sok esetben leghívebben fejezi ki „az orosz véleményt”, azt az orosz véleményt, mely néha nem azonos a közvéleménnyel, de emennél döntőbb befolyást gyakorol az orosz politikára — most egyszerre melegen fogja pártját az eddigi annyira ócsárított bolgároknak és a leghevesebben támadja meg a szerb királyt.

Az „Orosz vélemény” és az orosz közvélemény ezen találkozási komoly jelenség, mert ha e kettő egymást kölcsönösen erősíti, egymást kölcsönösen buzdítja, akkor a keleti problema új phasisba léphet.

Az ev. reform. egyház egyetemese conventje.

Tegnap d. e. 10 órakor kezdődött meg a ref. convent öszi ülése a kalvintéri reform egyház tanácstermében, id. báró V. a y Miklós főgondnok és Kun Bertalan püspök előnökléte alatt.

A tagok a következők: A Dunamenti evangélikusok: Szász Károly püspök, Gróf Tisza Lajos főgondnok, Baksay Sándor, Balogh Imre, Kovács Albert, Kerkapoly Károly, Sipos Pál, Szilágyi Dezső. A Dunántúli evangélikusok: Papp Gábor püspök, Bóthy Zsigmond főgondnok, helyettes: Csonka Ferencz, Körmeny Sándor, Molnár Béla, Véghely Dezső. A Tiszán innen i evangélikusok: Kun Bertalan püspök, Id. Báró Vay Miklós főgondnok, Fejes István, Lükő Géza, Szentpéteri Sámuel, Mocsary Lajos. A Tiszán túli evangélikusok: Révész Bálint püspök, Vályi János főgondnok, Kiss Áron, Gróf Dégenfeld József, Peterdy Károly, György Endre Szabó János, Gróf Ráday Gedeon, Tóth Sámuel, Ritoók Zsigmond. Az erdélyi evangélikusok: Szász Domokos püspök, Tisza László főgondnok, Benkő János, Kolozsvári Sándor, Kovács Ödön, Mezey Albert, Szász Gerő, Jeney Viktor, Jogyók: Kovács Ödön, Ritoók Zsigmond és Tóth Sámuel.

Megelőzőleg a közjogi bizottság tartott ülést Kerkapoly Károly előnökléte alatt, melynek előzetes elhatározásai az alábbiak: elkészítették azon javaslat, mely szerint néhai Jordán István pomázi földbirtokos özvegyével szül. Földváry N. . . nel az egyezés megkötendő lenne. Ez egyezés ha létrejön az országos reform. közalap azonnal élvezetbe lépne a néh. Jordán István-féle hagyaték egyrészének. D. e. 11 órakor a püspökök és főgondnokok tartották értekezletet s megállapodtak abban, hogy a reform. gyűlésükön igazgató testületi részéről államsegély nyervekkel céljából beajánlott kérvényeket — kivételével a csurgói és marosvásárhelyi gyűlések kérvényeit, melyek felszerelésük miatt most figyelmük kívül hagytak, — ajánlólag fogják a convent elé tenni, ha a többség beleegyezik, a minisztérium elé terjeszteni s rajta lesznek, hogy a kormányval az egyezés a segélyezés iránt megkötendő. Csupán egyszer mindenkorra kérték segélyt a budapesti, halasi, pápai s nagyenyedi gyűlések; részint építkezésre, részint az évi kiadások fedezésére: ezek: Kecskeméti, N.-Kőrös, Miskolc, Kun-Szent Miklós, Gyöngyös, Udvarhely, Zilah, Szászváros, Sepsik-Szent-György. Az egyszerűen deakorra kért segély mintegy 250,000 forintot.

A czepléd-utcai ev. ref. templom.

Hétfői számunkban tett ígéretünkben írtuk, hogy olvasóink elve némi tájékozást nyerjenek, képet — habár homályosat is — alkothassanak magoknak azon szép templomról, mely a jövő év tavaszán a czepléd utca legészélebb részén leszen építendő: néhány sorban leírását adjuk ennek, a Petz Sámuel budapesti műegyetemi tanár rajzai alapján, melyeknek az egyháztanács által leendő elfogadását, ha bár módosításokkal is, szeretjük bizonyosnak állítani.

Petz Sámuel a templomot a vallásos áhitat fölkelésére oly nagy mértékben alkalmasnak, a szent érzelmektől áthatott ember fölé emelt függélyes tagozása által önkénytelenül is a menyholyzat vezető eszes ives (goth) építészeti modorban vezette. Alapformái a latin (f) keresztet vette, s ennek megfelelően a templom egy hossz- és egy rövidebb keresztből áll. A tervező a hajók tengelyének metszési pontjából, mint közös középpontból bizonyos viszony számok szerint különböző nagyságú három kört vont s ezek sugara határozzák meg a hajók hosszúságát, melyek a négy sarokba illesztett elcsarnokokkal s karzatvezető lépcsőházzal a körök területébe esnek és az alaprajz emelvényének nyolczágú csillag formát kölcsönöznek.

A templom alapméretei nem nagyok s megállapításuknál főként a nemzeti és amerikai nagy prot. gyülekezetekben mind gyakrabban alkalmaztatni szokott azon bőves elv volt irányadó, hogy az építendő egyháztanács elhatározásánál, mint a tervező munkálata-

nal, mely az Ur hajlékába járó hívők számára nem egy óriási terjedelmű, hanem inkább apró, de több templomot épít s ezeket a népességi és területi viszonyoknak megfelelőleg osztja be városrészekként. A czepléd utca templom is inkább a kis mint a nagy templomok osztályába lesz sorozható. Belső 1200 ember találó helyet. Oszlopok és a keresztalj által öt izületre osztott hosszajónak belső hosszúsága 34 méter, szélessége 14,04 méter, a kereszt hajó pedig 24,04 méter hosszú; tehát területe valamivel több leendő 609 m² méternél. A falmagasság a padozatól a felső parkányig 12,96 méter; a meredek fedelése pedig 6,75 méter.

A templom nyugoti végén emelkedik a mennye felé egy, az egész fal magasságában megcsúszó maradó torony. A főbejárat felső lépcsőfokától az oldalakat bezáró háromszögek (Delták) talpaig 32,40 méter a távolság a hatszögű, goth modoru toronyoknál szokásos kup alakú sima sisak magassága pedig a gömbig 19,50 méter; s így a torony egész magassága 51,90 méter.

A mi a templom külső részét illeti, annak egyszerű szépsége kellemes lesz a szemlézőre, s a néma falak ünnepélyes komolysága áthatatra kel. Bármely oldalról tekintünk, arányos formák s nemes izlés ragadják meg a figyelmet. A torony alatt nyitnak a főbejárat, mely hívogatólag tekint a széles, egyenes Czepléd utczán keresztül a Piaczra zibengő sokaságra. A torony négy oldalán a harangok emeletjén hatalmas csúcsos ablakok vannak törve; ezek felett a jóval kisebb páros ablakok boesátnak világosságot a torony belsejébe; a falakat bezáró három szögek síkjában vannak az óra mutató körök.

A templom falam két ablakosor húzódik körül. A felső magas, csúcsos az alsó alacsony köríves iker ablakokkal, mely utóbbiak olyan boldog egyetértésben kölcsönös odaadással s mintha egymásról, hogy azonnal a testvér szeretettel emlékeztetnek bennünket. Szépek az egymást keresztező hajók homlokzatai, melyek 20 méter magasságban összefutó csúcsban végződnek. E három homlokzaton, melyek deltáit gömbölyű díszítmények ékítik, hatalmas mintegy a Szent-Háromság alapformáját kifejező harmas ablakokon tul a világosság a templom szentélyébe, (sanctuárius) ha ugyan szabad e katolikus fogalom nevet kálvinista tempom ismertetésénél használnom nem lehet azonban tagadni hogy a templom külső falaihoz támaszkodó mellék építmények: előcsarnokok, lépcsőházak szkestyéket és oaidalkapókat juttatnak eszünkbe és a templom külsejének némi katolikus jeleget kölcsönöznek. A féltékeny, szigorú puritán gondolkodás reformátusok talán nem is szívesen fogadják e körülmény miatt Petz Sámuel tervét. Pedig e hidegségre e styl egyáltalában nem adhat okot Helvétiában és Skótiában, a kalvinizmus eme klasszikus földjein akárhányszor a legszebb, goth templomok talájk református gyülekezetek tulajdonában s ma is midőn a renaissance annyit kíván mint a képet alkotott templomok építésére is, protestáns egyházak is a külföldön ha csak tehetségük engedi mindig szívesen fordulnak a katolikus középkorban keletkezett és virágzott eme jellemző építészeti modor a goth felé. Ha az új templom a jó akusztikával is bírni fog, mely egy prot. imaházban, hol a kultusz központját az ige hirdetés foglalja el, a legfőbb kellék: a styl ellen felesleges, sőt helytelen eljárás küzdenünk.

A templom belseje a református egyszerűség megőrzése mellett, szintén goth modorban lesz felszerelve. A két hajó átmenetében, a csillagba össze futó merész holt íve-

zet alatt lesz felállítva szőcsék és urasztala; a hajók végeiben karzatok emelkednek szilárd téglaszlopokon, melyeket boltívek kapcsolnak össze. A templom falai a styl szabályok szerint vékonyak; így azon ellentét mely a keskeny falak és a merész hálószerkezetű boltívek között keletkezik, a laicus szemlézőre nem téveszti el hatását. A falak gyöngyességét azonban kívülről annál hatalmasabb, erősebb támaszlopok pótolják.

Hogy az új templom építési költségvetését Petz Sámuel mennyiben állapította meg, ezt pénzügyi érdekből még most az árlejtés megőrtéte előtt nyilvánosságra hoznunk nem lehet. A tervek elfogadása esetén a munka nem összesítve hanem köbméterenként és egység árak szerint fog versenyt bocsátatni.

Az építkezési bizottság hétfőn délután a tervek és költségvetés tárgyában ülést tartott, melynek eredménye holnap a gazdasági tanács ülésén fog elbírálás alá kerülni, innen pedig rövid idő múlva végelintezés végett a presbitérium elé megy.

Különbben a tervek közszemlére kilesznek állítva az egyh. tanács gyűléstermében, (Z-y.)

Irodalom

Meiner Vilmos kiadásában megjelent „Tompa Mihály összes műveinek” 1-18 terjedő füzetek.

Ugyanezen buzgó kiadó egy új vállalatra hivatkozó előzetési felhívást a „Magyar Történelmi Eletrajzok” 1885-6 ik év folyamára.

A szöveget a legjelesebb magyar írók írják: a legkifűnőbb művészek közül 3-4 utazgat az országban s külföldön az illusztráció anyagának összehordása érdekében.

Az 1885-6-iki évfolyamra három éter rajz lát világot; Fogách Zsuzsanna Deák Farkasról, Pézmány Péter Fraknoi Vilmostól és IV. László Szabó Károlytól; míg a képeket Dörre, Kinnach, Mirkovszky, Agota stb. vették fel.

Összesen fog kiadni: 1885 decz. 1886 febr. ápril. és október elején.

Minden kötet 128-140 lexicon alakú lapból fog állani 30-40 a szövegbe nyomott s önálló képpel a vállalat számára külön megrendelt finom papíron.

Az öt kötet előzetési ára ármentesített küldéssel együtt 8 forint állapotított meg, mely a kiadóhoz küldendő;

Ugyanazon árban még kapható az I. s évfolyam 1884-4 iki kötete (Máriai Katalin; Thallóczy; „Zay Ferencz”; „Széchy Mária”) is.

Napi hírek.

A Tisza Kálmán jubileumakor a debreczeni szabadelvű párt által a „Bika” szálloda dísztermében nov. 29-20-iki este 8 órakor rendezendő bankette a jegyek 1 frt 50 krajczárjával már válthatók a „Bika” kávéházában.

Debreczeniek kitüntetése a kiállítás alkalmával. Ma délben érkezett külön táviratunk értesít benünket azon királyi kitüntetésekéről melyekben a nem régen berekeztett országos kiállítás körül kifejtett közreműködésükért egyesek részesültek. E kitüntetések a ma reggel kiadott hivatalos lap-

Divatos gyermekek.

— Zola Emil rajza, —

Vidékéről jössz Ninou, igazi nyári tartózkodásból, a hol illatos a fű és tág a látóköri. Nem vagy együgyű, hogy divatos fürdőbe menj, ahol ugyanaz a környezet és az életmód, mint a nagyvárosban. Pulna féhez személtél ki magadnak Burgundiában, fehér házikót, a mely a fák közzé van rejtve. It nyaralsz a friss és egészséges levegőben. S ha ilyenkor néha egy két napra a városba jössz, barátinoid megvannak lepede orozádtól, a melyek olyan frisek, — mint a reggeli szellő s pirosabbak mint a későn érő alma.

Ajkd olyan edes; fogadni mernék, — hogy csak tegnap ettél cseresznyét! Ez olyan van, mivel nem vagy divatbábú, a mely a tövissektől s a darázsoktól fél. Bátran jársz kelsz a napban s jól tudod, hogy nyakad fénylik, mint a borostyán; végig szaladsz a mezőn, egyszerű vászonruhában s nagy kalappal fejeckéden, akár csak egy igazi parasztnő, a mező és rét jó barátinója. A gyönyörűt magad teped a fáról, hevülten s telve jó kedvvel térsz vissza hajlékódhoz; büszke vagy a rózsaszínű karcokra, melyek a tövisek kacsóján ejtettek.

Mit csinálsz majd deczemberben? Semmit! Unatkozni fogsz, mert nem vagy divatbábú. Emlékszel még, mikor egy este bálba vezettek? Válad meztelenek voltak s te reszkettél a kocsiban. A teremben nagyon forró volt, a csillár vakító fényt árasztott s a legyező mögé rejtéd ásitásaidat. Mikor hazajöttünk, hervadt bokrétdárra mutatva, így szóltál hozzám:

— Nézd e virágokat, meghalnék, miként

ők, ha e forró légkörben elnem kellene. Szépp tavaszom hol vagy?

Nem meggyünk többé bálba, Ninou, itt hon maradunk kedves kandallónk mellett. — Szeretni fogjuk egymást, s ez lesz legjobb szórakozásunk:

Emlékszem mit szóltál egy nap hozzám: „Igazán mi nők henye életet folytatunk!” E szavak megmaradtak emlékezetemben. A férfi magához ragadta az egész hasznos munkát s nektek mi a veszélyes álmódorost hagyta meg. Miért is gondolkozzék az ember, ha egész napon át kőt vagy himez. Légyárakat építenek a nők, elszunyadnak mellette, mint csipkerózsa királykisasszony abban a reményben, — hogy az első arra járó lovag esőkjá fel fogja ébresztetni.

Atyám derék ember volt, a ki otthon neveltetett, — így mutatta meg magadat nekem, — nem jártam egy iskolában azokkal a csinos bábukkal, a ki a nevelésben inkább könyv rejtegetik a hadnagyosok leveleit. Figyelmeztetek arra is, hogy nem tanulhat sohasem hajlongni, ha köszöntök, egészen természetes módon tesszem azt, Táncmesterem nem oktatót arra, hogyan kell a szemek lelesíteni, mosolyogni s arczal hazudni, Tokéletesen járatan vagyok azon kacér magaviseletben, mely a mai leánynevelés javarészt képezi. Szabadon nőtem fel, mint egy erőteljes növény s ez az oka, hogy a párisi levegőben csaknem megfulladok.

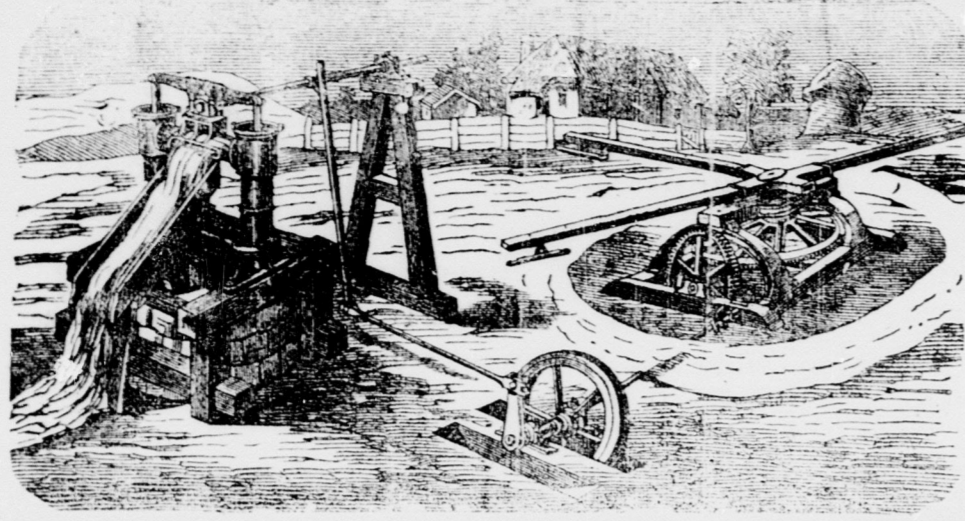
II. Nem rég, egy tavaszi napon a Taille-riákban egy gesztenye fa árnyékában ültem, A kert méjdenem egészen üres volt, csupán néhány hölgy ült ott egy csoportban, kézi munkával elfoglalva a gyermekek játszóterét közben, hangos nevetéssel felbeszélgetve szomszédinói halak suttogását.

szak, és
szereket ér
hetjük. Simon
ter és Szepess
Lajos a k
ke a Ferec
szájével; H
Dániel ara
s z k y
üst érdemker
— A „b
mánya elhatár
köznevelődési
lép; ugy a fo
beszegt a fo
lept; dijjak
fogja pótolni
me öb köv
— A fe
Kovács B.
Soroksári Lőr
pedig Csik
fogja” cím
pontban 5 óra
perccel 5 óra
— B. U
rettyó-Ujalub
kelletel, hogy
hő 14-én tar
miserint 100
velődési egye
réti mező va
e nemes tényé
— Uj k
miniszter a d
algyészül a
Béla helyére
kir. algyészt
— Debr
gárt A város
kaba van véve
szereisa, mely
i egysület
gyűjtés alkalt
lébő kiküldöt
— A „M
febr. ápril. és október elején.
tőt tiszteletle
fiatással egy
ve beküldeni
— Szin
Valentín
esutörtökön
mann mesél
nor partjeje
képzett énekes
hassa, tulajdo
tének a hatás
megesítőjétől
csak most le
szerep és mos
hető és élvezh
lentim most
mind hangja
lan Pénteken
pály vis
vujáték adati
ked elt darab
— A fi
magyarság.
azon szép es
énekkarnak
miserint a z
a joghallgatól
mes pldjár
ala ult ezen
be alapító ta
Tekintet
a kinek fiatal
len barátinója
volt, alig olya
egész magavis
egyikét azon
melyeket csak
kik számára
hoz, csakhogy
mint az A. m
ben s a fák
nem is süttöt
próbált, kisse
felnötteknél lá
nem figyelrag
vesen mosolyg
tött, kecsesen
gesztenye fa
arczal bókolt
Ez már
lóságos kis nő
és isacretive
mar tökéletes
zonyosan azo
kik előbb tan
ilyen gyermek
hét taláni, a
nek s a földön
— ez volt a k
érett volna
kett elronta;
tartja magát ó
hajával és esá
öt nézik, s ha
lyen kedves g
Lilike ez
fa előtt bókolt
dott, s ugyszól
pápernyőjét, m
asságótl vonás
késül. Egy m
ben ugy öltöz

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntödéje,
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezeték berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részéről, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK
felszerelésére

szagmentes űrzsékek

felállítására s minden vízművi munkát gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYAR.

686. szám.
1885.

Hirdetmény.

Hajdumegye alispánjának 1885 október hó 31-én 6985 szám alatt kelt rendelete folytán a Szózat-szoboszlói megyei uton a Kösely vizen létesítendő új hid építésére 1968 frt 30 kr költség összeg engedélyeztetvén, ennek vállalati uton leendő biztosítása végett 1885 év november hó 30-ik napjának d. e. 10 órájára a hajdumegyei kir. államépítészeti hivatal helyiségében (Kádas-utca 1895 szám) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetetik.

A versenyezni ohajtok felhívhatnak, hogy a fennebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5% nyi bánatpénzzel ellátott árt ajánlataikat a fentebb tüdő nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponta megtekinthetők.

Debreczen 1885. november 9.

Hajdumegyei kir. építészeti hivatal.

Figyelmeztetés.

T. cz. vevőim érdekében figyelmeztetek mindenkit utánzótt czaló hirdetősektől. Az itt elősorolt takarók általam kaphatók mert én vagyok az egyedüli fő képviselője a Viktoria-takaró-gyárnak, egész Európára nézve.

E földön az egészség a legnagyobb szerencse.

Együttal alkalmas czélszerű karácsonyi ajándék.

Minden szenvedőnek, akár férfi akár nő ajánlom a Viktoria-takaró gyár Smith systemára készített egészség-selyem-Bourret-ágytakarókat. A legelőkelőbb orvosi tekintélyek ezen egészség-selyem-Bourret-ágytakarókat a legfinnyesebb bizonyítványokat adták. Ezen egészség-selyem-Bourret-ágytakarók a testet mindig egyforma melegséggel tartják. Nappal ágytakaróknak használva szép színezetük miatt díszére válnak akármelyik hálószobának. Minden lehető színben készíttetnek. (Kivéve zöldet, mert ezen szín arsenik tartalmu.) Darabjának gyári ára:

Igen finom, 117 centiméter széles, 175 centiméter hosszú frt. 3,25.
Ugyanezek nagyobb 137 centiméter széles, 190 centiméter hosszú 4,25.
Kiváló finom kettős, ff. minőség 137 cm. széles 190 centiméter hosszú 6,30.
Ugyanez nagyobb ff. minőség 150 cm. széles 200 centiméter hosszú 8,20.

A versenyenyl daczolva, a Viktoria-takaró gyár által készített 130 cmtr. széles, 190 cmtr. hosszú, három feltűző csikkal, frt. 1,65 krét darabját,

Elpusztíthatatlannak és deszkányi vastagságúnak és mindazáltal igen jó kelméből. Ágytakaróknak is használhatók.

Szolga takarókat négy színes csikkal 2 frt 50 kr-ával darabját ajánlok. A t. cz. lőtulajdonosoknak ajánlok különleges Viktoria fiaker takarókat, egészen világos sárga alapon, 8 színes csikkal darabonként 2 frt 50 kr-ért.

Valódi angol utazó takarók különlegességek valódi tigrisbőr utánzattal, kocsitakaróknak is használhatók. 8 frt 50 kr.

Vasuti vagy posta utánvét mellett küldemény. Csomagolás saját árban számítottatik. Rendelvények Bernfeld C. a Viktoria áruk társaság takaró iparának, főigénykéhez, Wien Salzgras Nr. 3 a Metropol szálloda átellenében ezimzandók.

U. i. Ezernyi utórendelvények és köszönetnyilvánítások árjegyzékeken, figyelembe vételül ingyen és portmentesen küldetnek.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek hivatalos nyomtatványok.

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok,

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb árakon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.